ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІ КАФЕДРАСЫ

Профессор Х.К. Мұхамбеттің 85 жылдық
және профессор А. Айғабылұлының 80 жылдық мерейтойына арналған
«ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІ: ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ПАРАДИГМАЛАР ЖӘНЕ ЛИНГВОДИДАКТИКА» атты
республикалық ғылыми-әдістемелік конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

28 сәуір, 2016 жыл

Алматы 2016

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ФИЛОЛОГИЯ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІ КАФЕДРАСЫ

Профессор Х.К. Мұхамбеттің
85 жылдық және профессор
А. Айғабылұлының 80 жылдық
мерейтойына арналған
«ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІ: ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ
ПАРАДИГМАЛАР ЖӘНЕ
ЛИНГВОДИДАКТИКА» атты
республикалық ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

28 сәуір, 2016 жыл

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

Резюме. В данной статье рассматривается влияние кейс-методов на творческую активность студентов, решения проблемных ситуативных задач, а также контроля знаний в процессе обучения.

КОГНИТИВТІК ЛИНГВИСТИКА ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ТІЛІН ҮЙРЕТУ ӘДІСТЕМЕСІ

Иманқұлова Салтанат Меркібайқызы
филология ғылымдарының кандидаты
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың доценті

Аннотация. В статье автор предпринимает попытку рассмотреть возможности эффективного использования достижений когнитивной лингвистики как новой парадигмы в обучении казахскому языку.

Несмотря на то, что в своей основе когнитивная лингвистика представляет собой новую научную парадигму, решающую «чисто» теоретические задачи в исследовании явлений языка, тесно связана с методикой обучения языку или лингводидактикой. Автор анализирует взаимообусловленность различных направлений языка в решении прикладных задач в целях организации содержания, средств и методов обучения языку. На основе примеров подтверждается каким образом основные категории когнитивной лингвистики способствуют обучению языка. В статье подтверждается тезис о том, системное описание и объяснение языковых явлений в процессе овладения языком является основной задачей когнитивной лингвистики.

Кроме того, автор рассматривает вопросы интерференции, т.е. влияния особенностей родного языка при изучении другого, что находит свое непосредственное отражение в процессе коммуникации.

Көптеген лингвистердің зерттеулерінде когнитивтік лингвистика өздігінен пайда бола салған ғылыми бағыт емес, оның тамыры тереңде жатқаны айтылады. Ірі тіл білімпаздары В.фон Гумбольт, А.А. Потебня, И.А. Бодуэн де Куртенэден бастап, ұлттық тіл білімі қалыптаса бастаған кезеңдегі зерттеуші, ғалымдардың тұжырымдарында оның алғышарттары, іргелі ұғымдары кездеседі. Яғни, тіл теориясындағы жаңа бағыт емес, лингвистикалық зерттеудің жаңа ғылыми парадигмасы

деген тұжырымды алға тартады. Осыған дейінгі лингвистикалық білімнің құрылымдық ғылыми парадигмасының мақсаты тілдік жүйе бірліктерін, олардың өзара қарым-қатынасы мен құрылымын толық сипаттау арқылы ашып көрсететін болса, когнитивтік лингвистика ең алдымен адамның қоршаған ортадағы ақпараттарды сақтау, өңдеу және жеткізу қызметін тіл мүмкіндігіне қарай бағыттайтын когнитологияның бір саласы ретінде танылады.

«Когнитивтік лингвистика сана, ойлау, білім және білімнің табиғаты мен мәнін, ақиқат дүниенің санада қабылдануының нәтижесін, адамдардың танымдық қызметін, белгілі бір білімнің адам санасында жинақталып, ой елегінен өтіп, байыпталып, ақпараттық жүйеге түскен білімін қалыптастырады» [1, 42 б.].

Когнитивтік лингвистика негізінен тіл теориясының зерттеу міндеттерін шешетін таза теориялық жаңа парадигма болғанымен [2], тілді меңгерту әдістемесімен немесе лингводидактикамен байланыста қарастыруға болады деп ойлаймыз. Себебі, тілді меңгерту әдістемесі немесе лингводидактика, бұл да – тілді меңгерту мазмұнын, құралдарын, әдістері мен формаларын ұйымдастыратын ғылым [3, 11]. Лингводидактика – өзінің теориялық тұжырымдамасын оқыту эксперименті арқылы тікелей практикаға шығаратын экспериментальді ғылым.

Практикасыз теория жасалмайды, практикалық тәжірибе жасалмаған теория, ғылыми негізсіз деп танылады. Адамның ойлау жүйесі тіл арқылы жүзеге асады. Теориялық тұрғыда тілдік білім оқу, іздену, зерттеу түрінде алынса, практикалық тұрғыда оны санада сақтау, игеру түрлі әдіс-тәсілдер арқылы, қарым-қатынас арқылы жүзеге асады.

Ұзақ уақыт бойы лингвадидактика қолданбалы лингвистиканың бір бөлігі ретінде ұғынылып келді. Сонымен қатар тілдік жүйенің деңгейлері туралы жалпы түсінікті, оның бірліктері мен заңдылықтарын қолдану туралы лингвистика теориясының жалпы ережелеріне сүйеніп келді. Бірақ лингвистикада қабылданған зерттеу әдістері де, тілдік жүйенің қандай да бір құрылымдық тұжырымдамасы да, тілді үйрету практикасында тікелей қолданудың тиімді жолдарын нақты ашып айтып бере алмайды, себебі тілді меңгерту өте күрделі де қиын үдеріс. Ол тілді меңгертушінің өзіне де айқын емес құбылыс.

III. ИННОВАЦИЯЛЫҚ БАҒДАР ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРІ

Абдрахманова Ж.Ә. Инновациялық технологиялар арқылы оқу үдерісінің сапасын арттыру 314
Акимбекова Г.Ш. Тілді оқытудағы мультимедиалық технологияның рөлі. ... 318
Акимкожаева Ш. Қазақ тілін деңгейлеп оқытудағы мультимедиалық технологиялардың орны. 324
Ахантаева Г.Ж. Жобалай оқыту технологиясы арқылы қазақ тілін меңгертудің психологиялық жолдары. 332
Аширова А.Т. Сөз тіркесін дамыта оқытудың әдіс-тәсілдері. 339
Байелі Ә.Ж., Садыр Г.Ә., Нұртазина А.Ө. Оқу мәтіндерін типологиялық жіктеу параметрлері. 344
Darmenkulova R.N., Alimtayeva L.T., Amirov A.Zh. The methods of students' cognitive competence formation at the kazakh language lessons. 349
Джубанова Г.Д. Роль инновационных технологий в формировании коммуникативных компетенций студентов. 355
Жусанбаева С.Б. Тілдік бірліктерді мәтін негізінде оқыту әдістері. 362
Иманбердиева С., Бегалиева Л., Жакибаева К. Кейс әдісін пайдаланудың тиімді жолдары. 367
Иманқұлова С.М. Когнитивтік лингвистика және қазақ тілін үйрету әдістемесі. 378
Қазыбек Г. Қ. М. Макатаевтың ақын Е.Евтушенко поэзиясын аудару ерекшелігі. 384
Naraliyeva R.T. , Toiganvekova M.Sh. Innovative methods of teaching kazakh. . 393
Рамазанова Ш.Ә. Мәтінді меңгерту мен мүмкіндіктер. 400
Сейдімханова Т.Б. Шешендік өнерді студенттерге меңгертудің жолдары. 404
Шукуманова Б.С. Сабақта жаңа әдістерді пайдаланудың тиімділігі. 409
Шыныбекова А.К. Мемлекеттік тілді ойын сабақтары арқылы меңгерту әдістері. 416

Ғылыми басылым

Профессор Х. Кәрімұлы Мұхамбеттің 85 жылдық және профессор А. Айғабылұлының 80 жылдық мерейтойына арналған «ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІ: ЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ПАРАДИГМАЛАР ЖӘНЕ ЛИНГВОДИДАКТИКА» атты республикалық ғылыми-әдістемелік конференция МАТЕРИАЛДАРЫ

28 сәуір, 2016 жыл

ИБ №9388
Басуға 22.04. 2016 жылы қол қойылды. Формат 60х84 1/16.
Көлемі 26,6 б. т. Тапсырыс №1429. Таралымы 72 дана.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Қазақ университеті» баспа үйі.
Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.

(Мақалалардың мазмұны мен идеясына редакция алқасы жауапты емес)